

dues, em limito a rebutjar la dolenta. *Vallcanera*: sí derivat del ll. CANNA 'canya', però no CANARIA. *Vallcarca*, sí però no CARCÀRA, llatí vg. o no, sinó CARCAR. *Vallcebellera* de CEPULLA, cert; *-sa-bollera* no és més que una grafia d'aficionats excursionistes, de cap manera fundada per Guiter, que és mer aficionat, home de magra erudició i gens seriosa. *Vallcebre*, no hi ha tal planta *cypri* en romànic: antigament era *Balcebre*, esquemàticament BALTEUM SEPAREM 'cinglera mig-partida', cf. DECH v, 395a50ss. *Vallclara* etimologia 10 falsa. La pronúncia popular encara és *Beglara* o *Beclara*, continuació del pre-romà BICLARA dels temps visigòtics (dolgui o no dolgui als interessos de Poblet).

És la *Vall del Bac*, no pas *Valldebec*. *Valldemaniu* és MANNICI i no pas MANIU aqueix genitiu. *Valldeneu*: la segona, *Vall Daniel* (amb dissimilació de la -l). *Valldoreix*: ni té cap fonament el que diu Griera, ni LAURIDIUS podria explicar la -x. És *Valldossera*, no pas *-osera*; i cf. *LleureC*, 215. És *Vallverd* i no *Vallfert*. *Vallgorguina*: totes dues etimologies són òbviamment impossibles: VALLEM GREGORIAM > -gergúira > gorgúira, -gúira dissim. en -gorguina. *Vall-llobre*; LUBRICUS és fonèticament impossible, sembla tractar-se d'un dissimilat *Veldobre* < VERNODUBRUM (EntreDL 25 II, 96). *Valltarga* mala grafia per *Baltarga*, pre-romà, E. T. C. I, 86, 71, 214.220. Per als noms en *Valli-*, amb la -E de VALLEM conservada, per fonètica mosràrab o precatalana (*Vallibona*, *Vallivana*, *Valli plana*, *Vallicrosa*, i fins els aran. *Baricauba*, *Barimanya* > *Marimanya*), veg. *LleuresC*, 203.

¹ Del poblet conegut generalment per *Ribera de Montardit* (sota el llogaret de Montardit) a Llarivén me'n deien *montardit de dabál*. Més nombrós encara en topònims menors. *Cal Julià de davall* i de *damont* a Guils del Cantó. En el vell i cabdal camí ral de Pallars a la SdUrg., els guies de Rialb assenyalen la *Font de la Sèu de dabál*, i més enllà la *de damún*. En aquest poble hi ha *Reguerals de Davall* i de *damón*; *Basses de Davall* i de *Damunt* allí ⁴⁰ mateix i a Arestui; *Corral dels Bous de davall* i *damunt* a Pernui; *Deveses* de etc. Llavorsí Dos llogarets del terme ribagorçà de Montanui els diuen *Seu davall* i *Seu damunt* (alguns S. de da-), i fa de mal dir si hi ha haplogogia o si sempre fou d'*Avall*, -unt. ⁴⁵ En rigor també fóra possible creure que en el Vallès *Lliçà* i *Corró*, d'*Avall* i d'*Amunt*, haguessin estat primer de *Davall* etc., i és impossible provar-ho. — ² Sembla — però no en tinc sinó una nota isolada i no del tot inequívoca — com si també ho substantivessin (una mica com quam diuen *sa capamunta* 'la pujada') «Can Pujol --- *sa devál* de sa Casilla», com si volguessin dir un fondal o una baixada (St. Jordi de Rafaltrobat, 1963).

LLISTA CORRELATIVA DE DERIVATS I COMPOSTOS: *Vall Boí*, *Vall de Boí*, *Vall Cardós*, *Vall de Cardós*, *Vall Reig*, *Vall de Reig*, *Lo Vallat*, *Vallat*, *Vallbonrat*, *Vallcolomer*, *Valldigna*, *Vallada*, *Vallmelós*, *Vallfogó*, *vall m.*, *vallonet*, *vallonada*, *vallada*, +*vallanca*, *avall*, ⁶⁰

vent d'avall, *en avall*, *més avall*, *més-avallet*, *escala avall*, *per l'escala avall*, *girar avall*, *per avall*, *per'vall*, *peravallar*, *capdavall*, *avallar*, *aval*, *avalat*, *avalador*, *davall*, *davall de*, *part davall*, *per davall*, *pel davall*, *devall*, *davallar*, *devallar*, *debaixar*, *davallada*, *Devallada de la Seu*, *Rambla de les Devallades*, *La Devallada*, *Les Devallades*, *devalladç*, *devallament*, *davalladís*, *davallador*, *davallant*, *tenir bon davallant*, *davall* 'diarrea de les cabres', *davallbarres*, *davallcaure*, *davall-davall*, *davall-xella*, *davall-ventre*, *pervall*, *pervaller*, *peravallès*, *su-davall*, *avallada*, *avallament*, *avaller*, *Vallcanera*, *Vallcarca*, *Vallcebellera*, *Vallcebre*, *Vallclara*, *Vall del Bac*, *Valldebec*, *Valldemaniu*, *Valldeneu*, *Vall Daniel*, *Valldoreix*, *Valldossera*, *Vallverd*, *Vallgorguina*, *Vall-llobre*, *Valltarga*, *Baltarga*, *Valli-*, *Vallibona*, *Vallivana*, *Valli plana*, *Vallicrosa*, *Montardit de davall* [n. 1], *Cal Julià de davall* [n. 1], *Font de la Sèu de davall* [n. 1], *Reguerals de Davall* [n. 1], *Basses de davall* [n. 1], *Corral dels Bous de davall* [n. 1], *Deveses de davall* [n. 1], *Seu davall* i *Seu damunt* [n. 1], *Lliçà* i *Corró d'Avall* i *d'Amunt* [n. 1], *davall*: subst. [n. 2].

Valla, *vallada*, *vallaire*, *vallar*, *vallat*, *vallejar*, *vallós*, ²⁵ V. *vall*

+*Vallacan*, anomenen així a StPolM una mena de fusta molt dura i resistent, que usen per fer els «trucs», o sigui unes boles de fusta d'aquesta classe, que es posen, en nombre de set per banda, a la corda dels arts de bou, perquè no s'enfanguin no tocant del tot al sòl: és resistent, doncs, a la corrupció per l'aigua de mar, el fang etc. Manllevat del cast. *guayacán* [1526] «palo santo, Guayacum officinale», provinent del taíno de Sto. Domingo: del qual consta «la durezza de la maderà del árbol», DECH III, 255a42. Els nostres pescadors oïren *guayacán* i ultracorregiren la *ç* com a *ll*, per la paronímia amb (a)*vellaner*.

VALONS, 'espècie de calces curtes que duen els pagesos vells de la Ribera d'Ebre, i d'Aragó', perquè van ser introduïts a Espanya pels cortesans provinents de Valònia que acompanyaren Carles l'Emperador. En castellà consten els *valones* ja a princ. del S. XVII en Covarrubias, Oudin i Cervantes. En cat. *valons* des del Lab. 1840 i «balons o v. femoralia», Lacav. Em consta el nom d'ençà que les vaig veure a Miravet, en un viatge Ebre avall des de Móra a Tortosa, el 1923; a Calaceit i Favara (Casac., 1923); a Fraga, BDC IV, 29; a l'alt Aragó, Casac., BDC XXIV, cf. Krüger, VKR VIII, 307. Constato també que en diuen *balóns* a SJuan de Gistau i a Bielsa (junt amb *kalòijas*, *pedálas*, *abárkas de kyer* i *kaçirúlo* com a vestit típic masculí), 1965; «el balón: els sobre-pantalons típics del vestit ⁵⁵ de l'ansotà» Ansó (1966).

Al mateix temps s'introduí la *valona*: «unos cuellos de camisas, tendidos y caídos sobre los ombros» (Covarrubias): en català ja «balona o cabès: collare», DTo. 1670. «Porta la capa d'horlanda i la *valona* d'or fi, / y en el cap de la *valona* se li penja un ric satí», Romillo.